

MOTOREN IN DE MIST

Puur, wild, aards, hemels en rauw: een motorreis door Oeganda is niets minder dan een hallucinogene trip waarin alles wat het Afrikaanse continent te bieden heeft zich in sneltreinvaart aan je openbaart. Stalen zenuwen komen van pas. Hier rijd je gewoon op je motor door de vele wildparken en hoop je maar dat hij niet afslaat wanneer je stopt omdat er een leeuw of olifant oversteekt. En die gorilla die ineens op je af komt rennen tijdens een trektocht is ook even wennen. Welkom in Afrika!

Tekst en foto's: Joyce Cupido

ANDA

PROMOTOR

De stadsjungle is ook een typisch – weliswaar modern – voorbeeld van het Afrikaanse landschap beden ik me, slingerend op mijn Honda Baja van 250 cc, suïcidale brommerrijders ontwijkend tijdens de spits in Kampala. *In God we Trust. Jesus will save you.* Zo bezien blijken de teksten op taxibusjes en brommerhelmen inderdaad een goede weerspiegeling van de mentaliteit van Oegandese chauffeurs. En dat dan nog het liefst zonder licht en op de verkeerde weghelft. Word je wel wakker van.

Eenmaal Kampala ontvlucht, verandert de omgeving snel. De hectiek ligt achter me

en ik kan me overgeven aan wat overpeinzingen onder m'n helm. Zoals bijvoorbeeld dat het toch niet de minste was die dit land de titel *Parel van Afrika* gaf in 1907: het was Winston Churchills troetelnaampje voor dit Oost-Afrikaanse land. Oeganda heeft alles wat Afrika zo intrigerend en geheimzinnig maakt: goudgele savanne, kraakheldere meren, ijzige bergtoppen, ondoordringbare jungle, mistige heuvels en gelegen op de evenaar op een gemiddelde hoogte van 1100 meter. Daardoor heerst er in het grootste deel van het land een aangename temperatuur zonder slopend snikhete nachten. Het ligt ingeklemd tussen Zuid-Soedan in het noorden, Kenia in het oos-

ten, Congo en Rwanda in het westen en Tanzania in het zuiden.

Fluïsterstil

Twee dagen later rijd ik een fluïsterstil Kampala uit, nu met m'n medereizigers. Geen verkeer te zien. Het is zondag en het merendeel van de overwegend christelijke bevolking zit in de kerk. Onderweg horen we vlagen van kerkgezing die wordt meegevoerd door de warme wind.

Gezegend door het vrolijke godvruchtige gezang trekken we binnendoor verder naar Jinja, een slaperig stadje aan de oever van het Victoriameer, het grootste van Afrika.

Beloning na een stoffige afdaling: een koele en groene vallei

Glibberige trektocht door de snikhete jungle in de Kyamara kloof

Verkeer van rechts heeft voorrang. Vooral als ze slagranden en heel grote oren hebben

Uitzicht over Lake Mutarida, de vulkanen staan in Congo

Vanuit het haventje maken we een boottocht naar de bron van de Nijl, een borrelend stroompje water dat ontspruit op een klein eilandje. In de verte weerlicht het.

Why do you look like a womanrobot?

'Gisteren zat ik middenin een onweersbui met een groep toeristen op de boot. Hoorde ik 'Pfieuww!' Bliksem naast de boot! Whahaha,' aldus de grijnzende bootsman, die kennelijk negen levens heeft.

Koffiebessen

In de ochtendschemer vallen condensdruppels van de bomen terwijl gillende apen van tak naar tak wippen. We rijden een stuk offroad, pakken voor even de drukke hoofdweg naar Kenia en worden verlost van de maniakale taxichauffeurs

wanneer we afslaan naar Sipi. Een van de motoren heeft ernstige koppijn bovenin het blok, wat voor vertraging zorgt. Het is inmiddels vier uur 's middags wanneer we voor een modderig pad staan. Na veel onderhandelingen kunnen we samen met een groep kinderen lopend naar de water-vallen van Sipi. De kleine gemeenschap leeft van de opbrengst van koffiebonen voor de export. Een jongetje laat de rood-groene besjes zien die uiteindelijk bij de lokale koffiespecialist in Nederland voor goud geld over de toonbank gaan. In Oeganda drinken ze waterige oploskoffie...

Radio-interview

Een keurige meneer komt naar me toe. Zonder twijfel duwt hij een telefoon onder m'n neus. *'Hello, I'm from Uganda Radio, I want to interview you.'* Zijn telefoon staat op de voicerecorder. Het blijkt dat onze groep niet onopgemerkt is gebleven. De journalist had ons al in de peiling en onderwerpt alle ons rap aan een kruisverhoor. *'Why you chose Uganda?'* Ehh...vanwege de diversiteit, het avontuur en de gorilla's? Nog prangender is zijn vraag *'Why do you*

look like a womanrobot?' Ehh....omdat het gravel bij een val niet echt meegeeft zonder harnas? Inderdaad, ook daar niet, bij de vrouwelijke rondingen.

We trekken verder richting Orungo, waar we slapen bij een schoolproject van een lokale hulporganisatie. Onze bijdrage voor slapen en eten gaat rechtstreeks naar de gemeenschap. We slingeren dwars door het metershoge olifantengras met een gids achterop een van de motoren. Aan de horizon enorme onweerswolken, die ingelijst lijken door rode, oranje en groene kleur-zwemen.

Condoms

Na veel zoek komen we net voor het donker aan bij de school. Er worden ons twee rieten hutten op gestampt leem toebedeeld: een voor de heren en een voor de dames. Minimum eis voor een goede en vooral gezonde nachtrust is het ophangen van de klamboe en vooral niet op de grond slapen. Malaria is overal in Oeganda, maar Alex, de opzichter van het schoolproject, vertelt ons dat vooral AIDS voor een groot aantal weeskinderen zorgt. Ook zijn veel

Trip | Oeganda

kinderen hun ouders verloren tijdens bloedige stammenvetes, vooral in het westen en noorden van het land. 'Oorlog en ziekte laten littekens achter. Met giften proberen wij de arme gezinnen in de omgeving van dit dorp te helpen, door onderwijs te bieden en door ouders bijvoorbeeld aan de condooms te krijgen. Want niet alleen het indammen van AIDS, maar ook geboortebeperving is hard nodig.' Ook het oorlogsverleden is hier dichtbij. 'Stammen ronselden jonge mannen, die bij hun gezinnen werden weggehaald en nooit meer terugkeerden. Joseph Kony ontvoerde hier tot zes geleden nog kinderen om ze te hersenspoelen tot kindsoldaat.'

Volle maan, een droge hut met een veldbed van riet en sisal en een bord met brood, rijst en bonen. De motoren staan na te gloeien tussen de vuurvliegjes en ik geniet van de basale zaken die je zo gelukkig maken. Maar aan de andere kant voel ik me een onhandige infiltrant, een vluchtige voyeuristische voorbijganger in dit dorpje. Morgen stap ik weer op m'n fiets met m'n dure motorspullen. Een Oegandeese gezin kan hier misschien wel een jaar lang van eten, of naar school. De afstand is zo groot: wij westerlingen die zo graag terug willen naar de basis, zij als trotse dorpelingen bij wie elke dag getornd wordt aan de fundamenten van het leven. Maar de energie, levenslust en ijver van de kinderen die hier worden opgevangen is hoopgevend.

Overstekend wild

Het landschap is afwisselend vlak, dor,

rood en stoffig, om dan ineens weer te veranderen in een groene bossige heuvelparadijs. In Kitgum slaan we voor drie dagen proviand in voor onze tocht door Kidepo Valley National Park, in het uiterste noorden van Oeganda. Deze regio wordt amper bezocht door toeristen en je kunt er pas sinds een paar jaar vrij doorheen reizen. De toegangspoort van het park ligt tussen de bomen, op zich hilarisch, want in de wijde omtrek is verder geen boom te zien. En alleen een poort geeft nou niet bepaald de garantie dat er nooit een leeuw in je achtertuin zit. Direct rechts van de ingang staat een nijlpaard te grazen.

Als we een kudde olifanten naderen, denk ik aan de parkranger: *'Altijd stoppen als er een olifant, buffel of leeuw oversteekt. Doorkruis nooit, maar dan ook nooit een kudde dieren, vooral geen buffels! Geef de dieren de tijd en kijk of je nog tijd hebt om eventueel om te draaien. Die tijd is heel snel om bij een boze olifant, trouwens.'* We hebben afgesproken dat 'vuist omhoog' betekent stoppen en meteen kijken of je veilig kunt omkeren. Niet altijd even makkelijk op een offroadpad. En de motor mag niet afslaan. Probeer maar eens een heet blok aan te kicken als er in sneltreinvaart iets grijs op je afstormt.

In colonne, op gepaste afstand van elkaar, begeven we ons dieper in het park, tot we in de verte een enorme vuurzee zien. Bij weer een rangerpoort – met een stuk hek dit keer – geeft een van de gewapende rangers uitleg: *'We zagen steeds vaker leeuwen bij het hek. We verbranden nu de*

strook struiken aan de rand van het dorp, zodat de leeuwen zich weer terugtrekken in de begroeiing.'

Gewapend

Het rijdt uitputtend: genieten van het weergalozige uitzicht over de savanne, offroad rijden en in de tussentijd speuren waar zich wilde dieren ophouden. Ineens zie ik naast mij, vanuit het niets, een enorme buffel. Dat zijn linke beesten. Met bescheiden gas rij ik voorbij. We passeren elkaar rakelings. De rollen lijken omgekeerd: niet wij zijn op safari om naar exotische dieren te kijken, we worden zelf begluurd vanuit het gras, uit het water en vanachter bomen. In het park zijn wij de vreemde eend in de bijt.

We kamperen op een prachtplek midden in het niets. Geen hek, we zijn vogelvrij. Als het bivak staat, krijgen we een mini-survival uitleg van een ranger. *'Hier wonen veel leeuwen. Als je naar de latrine wilt, ook 's nachts, loop ik met je mee. Als je je tent openmaakt, kijk je eerst of er geen dier voor staat. De leeuwen slapen vaak hier.'* Hij wijst naar een heuveltje, tien meter van mijn tent. *'Maar je hoort ze vanzelf.'* We geven onze lijven even rust en stappen in onze volgwagen, krikken het dak omhoog en hebben ineens een safaribus. Voelt raar, als je net zelf 'in het wild' alles vanaf de motor hebt gezien, maar nu kunnen we het landschap wel beter in ons opnemen.

De dag erna rijden we urenlang met de bus over de weidse savanne. Kuddes olifanten, buffels, giraffen, apen: ineens zien we de dieren die bij de ogen horen die ons nauwelijkt in de gaten hielden toen we het park binnenreden. En de leeuwen? Die zijn naar Zuid-Soedan gevlucht omdat ze zich bedreigd voelden door het vuur.

Regenwoud

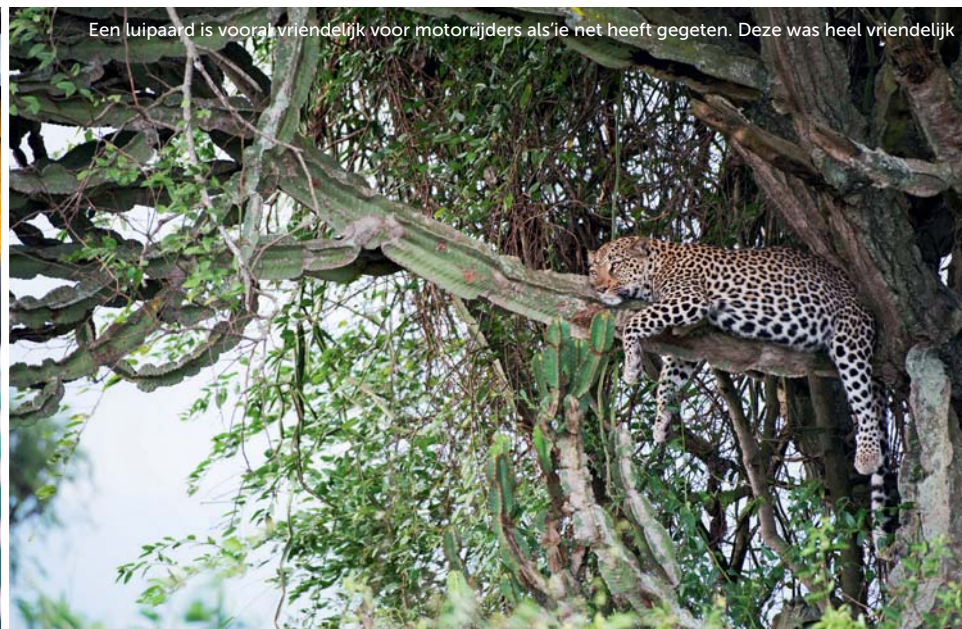
In een paar dagen rijden we naar West-Oeganda. De hitte van de savanne laten we achter ons. We rijden het bergachtige regenwoud in, met veel bochten, overhangende bomen en overstekende dieren. Murchison Falls, genoemd naar de enorme waterval, is het grootste nationale park van Oeganda. We steken met een veerpont de Nijl over, zetten een kamp op en genieten 's avonds weer bij een kampvuur. Bij dageraad stappen we weer op een boot voor een urenlange tocht over de Nijl richting de watervallen. Honderden nijlpaarden staren ons aan vanuit het water, de bekken opengesperd. Naast de boot duikt een kro-

In Oeganda doen ze al jaren aan glamping: volledig ingerichte tenten.

Doorsnee straatbeeld in Oeganda, een toket dat fungeert als bank: geld overmaken en rekeningen voldoen kan hier met je mobieltje

Een luipaard is vooral vriendelijk voor motorrijders als 'ie net heeft gegeten. Deze was heel vriendelijk

Off Road in het Oegandese hooggebergte, tussen de theeplantages

kodil op, achter hem een hele verzameling soortgenoten die stoïcijns wachten en loeren op een prooi. En vanaf de oevers slaan olifanten, zwijnen en vogels ons gade.

Grillig

De gravelwegen waren tot nu toe redelijk begaanbaar. Maar hoe verder we trekken, hoe grilliger het weer, landschap en de wegen. *'Niet stoppen als je bavianen ziet, die zijn zeer agressief'*. Toch moet ik af en toe vol in de rem als er zich weer eentje uit een

We rijden al een paar dagen door zeer dichte jungle met af en toe een theeplantage. Het regenwoud doet zijn naam eer aan: zwemmen voelt droger dan rijden in een tropische hoosbui. De rode gravel verandert meteen in een grote glijbaan. Maar het natuurgeweld stopt altijd weer net zo abrupt als het begint. De geur van het frisgewassen regenwoud en omgewoelde aarde is verrukkelijk. Het voelt alsof je het levenselixir van de regengoden opsnuift.

Luipaard

Na alle rotspaden en gravel rijden we over een stukje asfalt het dorpje Fort Portal binnen: feeëriek met boomgaarden en een Engelse sfeer; alsof je door een hortus botanicus rijdt. Langs de weg kramen met bloemen, fruitboompjes, groentepplanten en tuinmateriaal. Ons guesthouse is een prachtig koloniaal landhuis.

De volgende dag brommeren we naar Kyambura, voor een voettocht in de kloof waarin zich chimpansees ophouden. Het is een pittige tocht, glibberend langs lianen, rotten en steile wanden.

In Ishasha passeren we de Evenaar. Daarna rijden we via een brug over het Kazinga

kanaal het Queen Elizabeth National Park in. Als we tegen de avond nog even met de bus onze eigen mini-safari rijden, zien we ineens een enorme cactusachtige boom met een volgevreten luipaard erin. Hemelsbreed op een paar honderd meter van waar we 's middags nog motorreden.

Hoogland

Na een waanzinnige offroad klauterpartij met onze dappere eenpitters bereiken we het kamp in Ruhija. We zijn doorweekt, moe, maar worden 's ochtends beloond met een uitzicht over de vallei, raadselachtig gehuld in dikke mistflarden: het leefgebied van de berggorilla's. We hebben nog een zware tocht voor de boeg die veel vergt van machine en mens: voortdurend op scherp om veilig de berg af te komen, en onophoudelijk bezig om de schoonheid van het landschap te verwerken. Hoogtepunt is het uitzicht op Lake Mutanda, met op de achtergrond vijf vulkanen. Na een extreem steile afdaling arriveren we bij ons hotel op een schiereilandje in het meer. Een droomlocatie van een hartverwarmend Nederlands echtpaar dat de open haard al heeft aangestoken en borden met

Rijd nooit dwars door een kudde olifanten!

boom laat vallen, midden op de weg. 's Avonds staat eentje me doorgemoederd aan te gapen als ik mijn tanden poets. Mijn gebit ziet er een stuk vriendelijker uit dan het zijne. En dit is maar een kleintje, denk ik, met de gorilla's in het vooruitzicht.

Van die groene bananen koken ze het standaardgerecht van Oeganda: 'Matoke'

Meer informatie:

Ook naar Oeganda op de motor?
Deze 21-daagse reis is te boeken bij
MotorTrails. Kijk op motortrails.nl voor
meer informatie en om te boeken.
De reisorganisatie zorgt voor motoren,
een volgauto met een monteur en
reisbegeleiding.

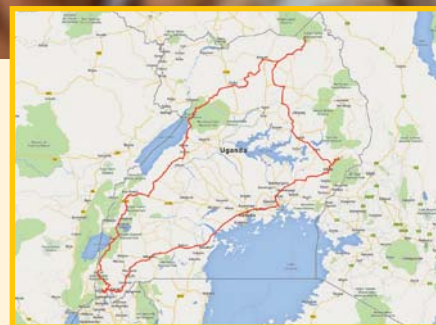
dampende stoofschotel voorzet. Morgen gaan we op zoek naar de berggorilla's.

Oer

Nog voor het licht is, zitten we in een jeep. Per dag mogen maar acht mensen een van de gorillafamilies bezoeken, die door rangers worden beschermd. Een permit moet je maanden vantevoren aanvragen. Er leven naar schatting nog maar zo'n zeshonderd berggorilla's, het maakt ze tot één van de meest bedreigde diersoorten. We zijn een uur of twee onderweg door het woud, wanneer de ranger in een redelijk open veld 'Everybody down!', roept. We verstommen, hurken en spieden. Zwarte vlekken in de verte. En dan zijn we ingesloten door een familie gorilla's. We mogen een uur bij de groep blijven. Zo

dichtbij had ik niet verwacht. Het lijkt heel vreedzaam, maar we zijn uitvoerig gewaarschuwd.

Op zo'n drie meter van me zit een enorme, volwassen zilverrug, de baas van de familie. Hij kauwt op een tak. Mannetjes worden meer dan twee meter groot en wegen een dikke 250 kilo. 'Kijk gorilla's niet aan, dat zien ze als een provocatie.' Als ik naar mijn camera kijk, stuift een gorilla ineens recht op me af. Ik kijk ik hem aan. Fout! Wat nu? Alsof het dier het voelt, tikt hij me kort aan en rent vrolijk door. Hij kijkt nog even spottend om. Ik ook, verbouwereerd. De ranger zag wat er gebeurde, observeert mijn verwarring en ontroering. 'Dit zie ik bijna nooit! Hij wilde je even welkom heten in Oeganda', fluistert hij. ■

De route kun je downloaden op anwbmotor.nl/promotor